

Izvještaj

ZADOVOLJSTVO TURIZMOM

**Stavovi
lokalnog
stanovništva**

SADRŽAJ

1	ZADOVOLJSTVO TURIZMOM LOKALNOG STANOVNIŠTVA ZADARSKE ŽUPANIJE	3
2	METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA.....	4
2.1	Okvir uzorka.....	4
2.2	Postupak prikupljanja podataka.....	5
2.3	Istraživački instrument.....	6
2.4	Opis uzorka.....	7
3	REZULTATI.....	11
3.1	Obvezni pokazatelji održivosti Zadovoljstvo razvojem turizma lokalnog stanovništva.....	11
	Ukupan skup ispitanika.....	12
	Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma.....	12
	Usporedba pokazatelja.....	13
	Izračun po zonama – Ukupan skup ispitanika.....	13
3.2	Specifični pokazatelji održivosti	14
3.2.1	Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva	14
	Izračun po zonama – Ukupan skup ispitanika.....	16
	Izračun po zonama – Ukupan skup ispitanika.....	18
3.2.2	Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta 19	
	Izračun po zonama (pozitivan utjecaj) – Ukupan skup ispitanika.....	23
3.2.3	Udio stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma.....	24
	Izračun po zonama – Ukupan skup ispitanika.....	26
3.3	Dodatni pokazatelji održivosti i razvoja destinacije.....	27
	Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika	27
	Utjecaj turizma na izgled destinacije.....	27
	Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora.....	28
	Utjecaj turizma na iritaciju razinom buke u vrijeme turističke sezone	28
	Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji	28
	Utjecaj turizma na iritaciju neprimjereno odloženog otpada tijekom turističke sezone.....	29
	Utjecaj turizma na iritaciju gužvom u prometu tijekom turističke sezone.....	29
	Utjecaj turizma na iritaciju gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama.....	29
	Percepcija utjecaja turizma na rast troškova života.....	30
	Ovisnost stanovnika grada/mjesta o prihodima od turizma kao udio stanovnika za koje je turizam glavni i dodatni izvor prihoda u ukupnom broju stanovnik	30
	Dodatni pokazatelji zadovoljstva turističkom ponudom destinacije	31
	Motiviranost za rad u turizmu.....	31
	Žrtvovanje radi turizma	32
	Postotak ukupnog dohotka iz turizma.....	32
	Zadovoljstvo razvojem komunalne infrastrukture.....	32
	Kako turizam utječe na stanje prirode i okoliša u Zadarskoj županiji.....	33
	Građevinski potencijal.....	33
4	ZAKLJUČAK.....	34
4.1	Sažetak pokazatelja	35
	PRILOG – UPITNIK	36
	Sažetak Izvještaja o zadovoljstvu lokalnog stanovništva turizmom Zadarske županije	Error!
	Bookmark not defined.	

1 ZADOVOLJSTVO TURIZMOM LOKALNOG STANOVNIŠTVA ZADARSKE ŽUPANIJE

Istraživanje stavova lokalnog stanovništva o turizmu i njegovom utjecaju na kvalitetu života u destinacijama Zadarske županije provodi se u skladu sa *Smjericama za provođenje istraživanja stavova lokalnog stanovništva o turizmu i utjecaju turizma na kvalitetu života* (Ministarstvo turizma i sporta RH, verzija V_1.2, lipanj 2025.), Zakonom o turizmu te *Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma* (NN 112/2024).

Svrha ovog istraživanja jest sustavno praćenje društvenih učinaka turizma, s posebnim naglaskom na percepciju i zadovoljstvo lokalne zajednice razvojem turizma. Podatci prikupljeni istraživanjem koriste se za izračun obveznih i specifičnih pokazatelja održivosti, kao i pokazatelja prihvatnog kapaciteta, čime se osigurava usklađenost turističkog razvoja s potrebama i očekivanjima stanovnika.

Ciljevi istraživanja obuhvaćaju:

- utvrđivanje razine zadovoljstva lokalnog stanovništva turizmom,
- identifikaciju pozitivnih i negativnih učinaka turizma na kvalitetu života,
- procjenu percepcije turizma u odnosu na identitet i autentičnost mjesta,
- vrednovanje stavova o prostornim, ekološkim i društvenim učincima turističkog i ekonomskog razvoja,
- uključivanje perspektive stanovnika u planiranje održivog upravljanja destinacijom.

Analiza rezultata pridonosi transparentnosti i participativnom upravljanju te omogućava usmjeravanje razvoja turizma u Zadarskoj županiji prema modelu koji podjednako uvažava potrebe stanovnika i očekivanja posjetitelja. Rezultati omogućuju donositeljima odluka kreiranje strategija koje doprinose razvoju turizma na način koji uvažava interese lokalne zajednice te pridonosi održivom i odgovornom upravljanju destinacijama.

Izveštaj je strukturiran u četiri poglavlja. Nakon uvodnog dijela, u drugom poglavlju prikazuje se metodologija istraživanja s opisom uzorka i korištenog upitnika, dok treće poglavlje donosi rezultate analizirane kroz obvezne pokazatelje održivosti, specifične pokazatelje te dodatne pokazatelje. Četvrtim poglavljem iznesena su zaključna promišljanja o provedenom istraživanju i dobivenim rezultatima te njihovim implikacijama.

2 METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Metodološki okvir istraživanja temelji se na *Smjernicama za provođenje istraživanja stavova lokalnog stanovništva o turizmu i utjecaju turizma na kvalitetu života* (MINTS, 2025) te osigurava usklađenost postupaka s nacionalno propisanom metodologijom praćenja pokazatelja održivosti i prihvatnog kapaciteta. Istraživanje je koncipirano tako da se omogući reprezentativno prikupljanje podataka od lokalnog stanovništva, uz jasno definirane instrumente i postupke obrade, a s ciljem dobivanja uvida u percepciju turizma i njegovih učinaka na svakodnevni život.

2.1 Okvir uzorka

Okvir uzorka obuhvaćao je stalne stanovnike Zadarske županije u dobi od 18 do 75 godina. Podatci o broju stanovnika prema spolu preuzeti su iz Popisa stanovništva 2021. godine i prikazani su u Tablici 1.

Tablica 1. Broj stanovnika Zadarske županije prema Popisu 2021.

Spol	Broj stanovnika	%
Muškarci	78 193	48,94
Žene	81 573	51,06
Ukupno	159 766	100,00

Prema uobičajenim statističkim pravilima, za populaciju veličine približno 160 000 stanovnika reprezentativan uzorak trebao bi obuhvatiti najmanje 400 ispitanika. Prema online kalkulatoru za određivanje veličine uzorka (Raosoft.com), za razinu pouzdanosti od 95% i standardnu pogrešku od 5%, preporučena veličina uzorka iznosi 384 ispitanika.

2.2 Postupak prikupljanja podataka

Za prikupljanje podataka korištena je online metoda putem platforme Alchemer. Upitnik je bio dostupan u razdoblju od 1. do 23. rujna 2025. godine.

Slika 1. Početni zaslon istraživanja

Istraživanje zadovoljstva lokalnog stanovništva turizmom

Poštovani,

u tijeku je nacionalno prikupljanje podataka o **zadovoljstvu lokalnog stanovništva sa stanjem turizma u Zadarskoj županiji** te provodimo prikupljanje Vaših stajališta o turizmu našeg mjesta. Ljubazno Vas molimo da izdvojite 5 minuta za anonimni upitnik te iskreno odgovorite na postavljena pitanja. Vaši zbirni odgovori bit će uključeni u Plan upravljanja našom destinacijom te se dostavljaju Ministarstvu turizma i sporta.

Srdačan pozdrav,

Vaša Turistička zajednica Zadarske županije

Nastavak

Istraživanje je provedeno u razdoblju posezone, a distribucija anketne poveznice organizirana je putem društvenih mreža te javnim pozivom u medijima.

Tablica 2. Učinak poziva na istraživanje putem medija

Medij	n	%
m.facebook.com	3	0,43%
bnm-portal.com	1	0,14%
https://mega-media.hr/	1	0,14%
Izravna Alchemer poveznica	23	3,32%
https://www.057info.hr/	378	54,55%
https://www.antenazadar.hr/	10	1,44%
https://www.noviradio.hr/	3	0,43%
https://www.znet.hr/	4	0,58%
https://zadarski.slobodnadalmacija.hr/	270	38,96%
Ukupno	693	100,00%

Prikupljanje podataka trajalo je tri tjedna uz kontinuirano praćenje strukture ispitanika prema spolu, u skladu s popisnim podatcima za Zadarsku županiju.

Slika 2. Primjer izgleda poziva putem medija

2.3 Istraživački instrument

Upitnik je sadržavao obvezne varijable definirane Smjernicama Ministarstva, uz dodatna pitanja prilagođena specifičnim potrebama Plana upravljanja turizmom Zadarske županije.

2.4 Opis uzorka

U istraživanju zadovoljstva lokalnih stanovnika turizmom u Zadarskoj županiji sudjelovalo je 692 ispitanika. Struktura uzorka oblikovana je tako da što bolje odražava socio-demografski profil stvarne populacije prema spolu. U Tablici 3 prikazana je usporedba udjela stanovnika u uzorku i populaciji, čime se osigurava procjena reprezentativnosti prikupljenih podataka.

Tablica 3. Usporedba populacije i uzorka prema spolu

Spol	Uzorak		Populacija		Odstupanja
	Broj stanovnika	%	Broj stanovnika	%	
Muškarac	315	47,1	78 193	48,94	-1,84
Žena	354	52,9	81 573	51,06	1,84
Ukupno	669	100,0	159 766	100,00	
Ne želim se izjasniti	20				
Bez odgovora	3				
Ukupno	692				

Rezultati pokazuju da se udjeli ispitanika prema spolu u uzorku razlikuju od strukture stvarne populacije za najviše $\pm 1,84$ postotna boda, što je unutar granica prihvatljivog odstupanja. Takva raspodjela ukazuje na uravnoteženost uzorka u odnosu na ključne demografske varijable i omogućuje daljnju analizu stavova stanovnika s dovoljno visokim stupnjem pouzdanosti. Veličina uzorka ($n = 692$) omogućuje procjenu stavova lokalnog stanovništva s intervalom pogreške od približno $\pm 3,71\%$ na razini pouzdanosti od 95%, što je dostatno za generaliziranje zaključaka na razinu populacije Zadarske županije.

Iako se u Smjernicama preporučuje mogućnost ponderiranja rezultata prema spolu i dobi u slučaju većih odstupanja između uzorka i populacije, u ovom istraživanju takva potreba nije postojala. Struktura uzorka bila je dovoljno usklađena s populacijom prema spolu, a odstupanja su se kretala unutar granica prihvatljivosti za online istraživanja. Stoga se rezultati prikazuju bez dodatnog utežavanja.

Većina ispitanika (96,3%) ima stalno prebivalište u Zadarskoj županiji. U nastavku se prikazuju socio-demografske karakteristike uzorka koje pružaju detaljniji uvid u strukturu sudionika istraživanja (Tablica 4).

Tablica 4. Socio-demografske karakteristike

Dob	n	%	Mjesečna primanja kućanstva	n	%
18 do 25	25	3,6	Do 500 €	9	1,3
26 do 35	95	13,7	501 – 1 000 €	47	6,8
36 do 45	179	25,9	1 001 – 1 500 €	88	12,7
46 do 55	185	26,7	1 501 – 2 000 €	136	19,7
56 do 65	141	20,4	2 001 – 3 000 €	149	21,6
66 do 75	61	8,8	3 001 – 4 000 €	100	14,5
76 i više	6	,9	4 001 – 5 000 €	42	6,1
Ukupno	692	100,0	5 001 € i više	44	6,4
Obrazovanje	n	%	Ne znam/ne želim odgovoriti	76	11,0
Srednja škola ili niže	182	26,3	Ukupno	691	100,0
Viša škola	117	16,9	Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je	n	%
Fakultet i viši stupnjevi	366	52,9	Glavni izvor prihoda	63	9,1
Bez odgovora/ne želim odgovoriti	27	3,9	Dodatni izvor prihoda	237	34,2
Ukupno	692	100,0	Nemate nikakav prihod od turizma	392	56,6
			Ukupno	692	100,0

Socio-demografske karakteristike ispitanika pokazuju da je uzorak najviše zastupljen stanovnicima u dobi između 36 i 55 godina (52,6%), dok mlađe skupine (18–25 i 26–35 godina) čine 17,3% uzorka. Najmanje je sudionika starije životne dobi (76 i više godina), što je očekivano s obzirom na korištenu online metodu prikupljanja podataka.

Prema obrazovanju, najveći udio čine ispitanici sa završenim fakultetom ili višim stupnjem obrazovanja (52,9%), dok srednjoškolsko i niže obrazovanje ima 26,3% ispitanika. Višu školu završilo je 16,9% sudionika. Ovakva raspodjela obrazovne strukture ukazuje na relativno visok udio visokoobrazovanih u odnosu na prosjek populacije, što je česta karakteristika online istraživanja.

Mjesečna primanja kućanstava ispitanika najčešće se kreću u rasponu od 1.501 do 3.000 eura (41,3%). Primanja do 1.000 eura prijavljuje 8,1% kućanstava, dok više od 4.000 eura ostvaruje 12,5%. Oko 11% ispitanika nije željelo ili nije moglo odgovoriti na ovo pitanje.

Konačno, kada je riječ o povezanosti kućanstava s turizmom, 34,2% ispitanika navelo je da turizam predstavlja dodatni izvor prihoda, dok je za 9,1% on glavni izvor prihoda. Više od polovice ispitanika (56,6%) ne ostvaruje nikakve prihode od turizma. Ovakva struktura upućuje na to da, iako turizam predstavlja važnu gospodarsku djelatnost u Zadarskoj županiji, značajan udio stanovništva ostaje izravno nepovezan s turističkim prihodima.

Kako bi se procijenio utjecaj gospodarske povezanosti s turizmom na stavove lokalnog stanovništva, ispitanici su razvrstani u dvije skupine: one koji ostvaruju prihode od turizma (glavni ili dodatni izvor prihoda) i one koji ne ostvaruju nikakve prihode od turizma. Tablica 5 prikazuje raspodjelu ispitanika prema tom kriteriju.

Tablica 5. Ispitanici prema prihodu od turizma

Osobni (ili članova kućanstva) prihod od turizma	n	%
Ostvaruju prihod od turizma	300	43,4
Bez prihoda od turizma	392	56,6
Ukupno	692	100,0

Rezultati pokazuju da manji dio ispitanika (43,4%) ostvaruje određene prihode od turizma, dok većina (56,6%) nema gospodarsku povezanost s turističkim aktivnostima. Ovakva struktura ukazuje na to da, unatoč važnosti turizma za gospodarstvo Zadarske županije, značajan udio stanovništva ne sudjeluje izravno u turističkim procesima te turizam za njih ne predstavlja osobni izvor prihoda.

Ukupno gledano, metodološki postupak osigurao je prikupljanje podataka na uzorku koji je u velikoj mjeri usklađen sa strukturom populacije Zadarske županije. Odabrana metoda prikupljanja, razdoblje provedbe istraživanja i kontrola reprezentativnosti doprinijeli su pouzdanosti rezultata te stvaraju čvrst temelj za analizu stavova lokalnog stanovništva o turizmu i njegovom utjecaju na kvalitetu života. Uzorak se pritom odlikuje visokom zastupljenošću radno aktivne populacije, izraženim udjelom visokoobrazovanih sudionika te činjenicom da turizam većini kućanstava ne predstavlja izravni izvor prihoda.

Za Zadarsku županiju prikazuju se i rezultati prikupljenih podataka prema zonama. Iako su zone bitnije za izračun granice prihvatnog kapaciteta što planovi upravljanja turizmom županija nisu u obvezi izraditi, rezultati po zonama će se koristiti za izradu pokazatelja održivosti i smjernica razvoja turizma.

Tablica 6. Ispitanici prema zonama

Zone	n	%
Zona 1 Otoci zadarskog arhipelaga	42	6,2
Zona 2 grad Zadar	523	76,7
Zona 3 Obalni dio	73	10,7
Zona 4 Ravni kotari	12	1,8
Zona 5 Podvelebitski dio	30	4,4
Zona 6 Gračac (Lički dio)	2	0,3
Ukupno	682	100,0

U nastavku izvještaja prikazuju se rezultati istraživanja strukturirani prema obveznim i specifičnim pokazateljima. Posebno je važna usporedba stavova između stanovnika koji ostvaruju prihode od turizma i onih koji takve prihode nemaju, jer upravo taj kriterij najviše oblikuje percepciju učinaka turizma na svakodnevni život i kvalitetu života u zajednici.

3 REZULTATI

U ovom poglavlju prikazuju se rezultati istraživanja stavova lokalnog stanovništva Zadarske županije o turizmu i njegovom utjecaju na kvalitetu života. Rezultati su strukturirani u četiri skupine pokazatelja, u skladu sa Smjernicama Ministarstva turizma i sporta: obvezni pokazatelji održivosti, specifični pokazatelji održivosti, dodatni pokazatelji održivosti i razvoja destinacije te izračun pokazatelja po zonama.

Svaka skupina prikazana je najprije na ukupnom skupu ispitanika, a zatim i kroz usporedbu između stanovnika koji ostvaruju prihode od turizma i onih koji ne ostvaruju takve prihode. Na taj se način omogućuje uvid u razlike u percepcijama i stavovima među različitim društveno-ekonomskim skupinama unutar lokalne zajednice, što predstavlja važnu osnovu za daljnje planiranje i upravljanje razvojem turizma u destinaciji.

Napomena: Prije prikaza pojedinačnih pokazatelja važno je napomenuti da se ukupan broj ispitanika razlikuje od pitanja do pitanja. Naime, nisu svi ispitanici odgovorili na sva pitanja iz upitnika, pa se veličina uzorka (n) u analizama može mijenjati.

3.1 Obvezni pokazatelji održivosti Zadovoljstvo razvojem turizma lokalnog stanovništva

U ovom se dijelu prikazuju rezultati vezani uz obvezne pokazatelje održivosti, s naglaskom na zadovoljstvo lokalnog stanovništva razvojem turizma u destinaciji. Ovi pokazatelji omogućuju osnovnu procjenu percepcije turizma u zajednici i čine temelj za usporedbu među destinacijama na nacionalnoj razini. Rezultati su najprije prikazani za ukupan skup ispitanika, a zatim uspoređeni prema tome ostvaruju li kućanstva prihode od turizma ili ne.

U skladu sa Smjernicama Ministarstva turizma i sporta (2025), obvezni pokazatelji održivosti obuhvaćaju zadovoljstvo lokalnog stanovništva razvojem turizma u destinaciji.

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih turizmom} = \frac{\text{broj ispitanika s ocjenom 4 ili 5 na pitanje A1}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje A1}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: **A1. Zadovoljstvo razvojem turizma lokalnog stanovništva**

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u destinaciji	n	Valjani %	Kumulativni %
U potpunosti nezadovoljan/na	174	25,2	25,2
Nezadovoljan/na	290	42,0	67,1
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	158	22,9	90,0
Zadovoljan/na	54	7,8	97,8
U potpunosti zadovoljan/na	15	2,2	100,0
Ukupno	691	100,0	

Pokazatelj održivosti

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih turizmom} = \frac{54 + 15}{691} \times 100\% = 9,99\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u destinaciji	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
U potpunosti nezadovoljan/na	53	17,7	121	30,9
Nezadovoljan/na	115	38,3	175	44,8
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	82	27,3	76	19,4
Zadovoljan/na	40	13,3	14	3,6
U potpunosti zadovoljan/na	10	3,3	5	1,3
Ukupno	300	100,0	391	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Pokazatelj održivosti

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih turizmom} = \frac{40 + 10}{300} \times 100\% = 16,67\%$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Pokazatelj održivosti

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih turizmom} = \frac{14 + 5}{391} \times 100\% = 4,86\%$$

Usporedba pokazatelja

Zadovoljstvo razvojem turizma	Ukupno	9,99%
	Prihod od turizma	16,67%
	Bez prihoda od turizma	4,86%

Pokazatelj zadovoljstva razvojem turizma lokalnog stanovništva Zadarske županije pokazuje da je relativno niski omjer i iznosi 9,99%. U skupini ispitanika koji ostvaruju prihode od turizma zadovoljstvo je osjetno veće (16,67%), dok među stanovnicima bez prihoda iznosi tek 4,86%. Ovi rezultati jasno ukazuju na to da ekonomska povezanost s turizmom značajno oblikuje percepciju njegovih učinaka, pri čemu su stavovi stanovnika bez prihoda izrazito kritičniji. Takva razlika potvrđuje važnost ravnomjernijeg uključivanja šire zajednice u koristi od turizma kako bi se povećala društvena prihvaćenost daljnjeg razvoja sektora.

Izračun po zonama – Ukupan skup ispitanika

Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u destinaciji	Zona 1	Zona 2	Zona 3	Zona 4	Zona 5	Zona 6
U potpunosti nezadovoljan/na	8	140	18	0	1	1
Nezadovoljan/na	20	226	24	3	17	0
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	10	111	19	7	7	1
Zadovoljan/na	3	35	9	1	5	0
U potpunosti zadovoljan/na	1	10	3	1	0	0
Ukupno	42	522	73	12	30	2
% stanovnika zadovoljnih turizmom	9,52%	8,62%	16,44%	16,67%	16,67%	0,00%

Zona 1 Otoci zadarskog arhipelaga, Zona 2 Grad Zadar, Zona 3 Obalni dio, Zona 4 Ravni kotari, Zona 5 Podvelebitski dio, Zona 6 Gračac (Lički dio)

3.2 Specifični pokazatelji održivosti

Specifični pokazatelji održivosti odnose se na percepciju lokalnog stanovništva o utjecaju turizma na kvalitetu života, identitet mjesta i razinu stresa povezanog s turizmom. Oni omogućuju dublje razumijevanje načina na koji lokalna zajednica doživljava turistički razvoj i njegove društvene učinke.

3.2.1 Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva

Formula za izračun (B1)

$$\% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života} = \frac{\text{broj ispitanika koji su odgovorili 2 ili 3 na pitanje B1}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje B1}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: **B1. Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Vašem mjestu.**

Ukupan skup ispitanika (B1)

Podatci za izračun

Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u destinaciji (na lokalno gospodarstvo, okoliš, dostupnost javnih sadržaja, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično)	n	%
Smanjuje kvalitetu života	397	57,9
Pomaže u održanju kvalitete života	189	27,6
Pomaže u unapređenju kvalitete života	77	11,2
Nema nikakav učinak	23	3,4
Ukupno	686	100,0

Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva

$$\% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života} = \frac{189 + 77}{686} \times 100\% = 38,78\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u destinaciji (na lokalno gospodarstvo, okoliš, dostupnost javnih sadržaja, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično)	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
Smanjuje kvalitetu života	118	39,6	279	71,9
Pomaže u održanju kvalitete života	114	38,3	75	19,3
Pomaže u unapređenju kvalitete života	59	19,8	18	4,6
Nema nikakav učinak	7	2,3	16	4,1
Ukupno	298	100,0	388	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva

% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života

$$= \frac{114 + 59}{298} \times 100\% = 58,05\%$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva

% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života

$$= \frac{75 + 18}{388} \times 100\% = 23,97\%$$

Usporedba pokazatelja

Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva	Ukupno	38,78%
	Prihod od turizma	58,05%
	Bez prihoda od turizma	23,97%

Izračun po zonama – Ukupan skup ispitanika

Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u destinaciji (na lokalno gospodarstvo, okoliš, dostupnost javnih sadržaja, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično)	Zona 1	Zona 2	Zona 3	Zona 4	Zona 5	Zona 6
Smanjuje kvalitetu života	25	310	33	5	16	1
Pomaže u održanju kvalitete života	14	142	20	4	7	0
Pomaže u unapređenju kvalitete života	2	50	18	2	4	1
Nema nikakav učinak	1	18	2	1	1	0
Ukupno	42	520	73	12	28	2
% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života	38,10%	36,92%	52,05%	50,00%	39,29%	50,00%

Zona 1 Otoci zadraskog arhipelaga, Zona 2 grad Zadar, Zona 3 Obalni dio, Zona 4 Ravni kotari, Zona 5 Podvelebitski dio, Zona 6 Gračac (Lički dio)

Formula za izračun (B2)

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih životom u destinaciji} = \frac{\text{broj ispitanika koji su odgovorili 4 ili 5 na pitanje B2}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje B2}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: **B2. Općenito govoreći, koliko ste trenutno zadovoljni sa životom u mjestu.**

Ukupan skup ispitanika (B2)

Podatci za izračun

Koliko ste sveukupno zadovoljni životom u mjestu	n	%	Kumulativni %
U potpunosti nezadovoljan/na	81	11,7	11,7
Nezadovoljan/na	190	27,5	39,2
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	195	28,2	67,4
Zadovoljan/na	191	27,6	95,1
U potpunosti zadovoljan/na	34	4,9	100,0
Ukupno	691	100,0	

Utjecaj turizma na zadovoljstvo životom u mjestu

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih životom u destinaciji} = \frac{191 + 34}{691} \times 100\% = 32,56\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Koliko ste sveukupno zadovoljni životom u mjestu	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
U potpunosti nezadovoljan/na	19	6,4	62	15,8
Nezadovoljan/na	66	22,1	124	31,6
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	84	28,1	111	28,3
Zadovoljan/na	103	34,4	88	22,4
U potpunosti zadovoljan/na	27	9,0	7	1,8
Ukupno	299	100,0	392	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Utjecaj turizma na zadovoljstvo životom u mjestu

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih životom u destinaciji} = \frac{103 + 27}{299} \times 100\% = 43,48\%$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Utjecaj turizma na zadovoljstvo životom u mjestu

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih životom u destinaciji} = \frac{88 + 7}{392} \times 100\% = 24,23\%$$

Usporedba pokazatelja

Utjecaj turizma na zadovoljstvo životom u mjestu	Ukupno	32,56%
	Prihod od turizma	43,48%
	Bez prihoda od turizma	24,23%

Izračun po zonama – Ukupan skup ispitanika

Koliko ste sveukupno zadovoljni životom u mjestu	Zona 1	Zona 2	Zona 3	Zona 4	Zona 5	Zona 6
U potpunosti nezadovoljan/na	1	67	7	0	1	0
Nezadovoljan/na	9	161	13	1	4	2
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	14	142	23	3	11	0
Zadovoljan/na	17	126	25	7	13	0
U potpunosti zadovoljan/na	0	27	5	1	1	0
Ukupno	41	523	73	12	30	2
<i>% stanovnika zadovoljnih životom u destinaciji</i>	41,46%	29,25%	41,10%	66,67%	46,67%	0,00%

Zona 1 Otoci zadarskog arhipelaga, Zona 2 Grad Zadar, Zona 3 Obalni dio, Zona 4 Ravni kotari, Zona 5 Podvelebitski dio, Zona 6 Gračac (Lički dio)

3.2.2 Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta

Formula za izračun – pozitivan utjecaj

$$\% \text{ stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta} = \frac{\text{broj ispitanika s ocjenom 4 ili 5 i na C1 i na C2}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanja C1 i C2}} \times 100\%$$

Formula za izračun – negativan utjecaj

$$\% \text{ stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta} = \frac{\text{broj ispitanika s ocjenom 1 ili 2 na C1 ili na C2}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanja C1 i C2}} \times 100\%$$

Potrebne varijable: C1. Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na duh Vašeg mjesta, na njegovu autentičnost? C2. Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na očuvanje tradicije, običaja i kulture Vašeg mjesta?

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Utjecaj turizma na identitet mjesta	Autentičnost		Očuvanje tradicije, običaja i kulture	
	C1		C2	
	n	%	n	%
Turizam ima...				
izrazito negativan utjecaj	176	25,6	150	21,9
negativan utjecaj	225	32,7	198	28,9
niti negativan, niti pozitivan utjecaj	142	20,6	178	26,0
pozitivan utjecaj	124	18,0	135	19,7
izrazito pozitivan utjecaj	21	3,1	23	3,4
Ukupno	688	100,0	684	100,0

Pozitivan utjecaj

Utjecaj turizma na identitet mjesta – autentičnost (C1)

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{124 + 21}{688} \times 100\% = 21,08\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta – očuvanje tradicije, običaja i kulture (C2)

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{135 + 23}{684} \times 100\% = 23,10\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{21,08\% + 23,10\%}{2} = 22,09\%$$

Negativan utjecaj

Utjecaj turizma na identitet mjesta – autentičnost (C1)

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{176 + 225}{688} \times 100\% = 58,28\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta – očuvanje tradicije, običaja i kulture (C2)

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{150 + 198}{684} \times 100\% = 50,88\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{58,28\% + 50,88\%}{2} = 54,58\%$$

Ispitanici koji ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Utjecaj turizma na identitet mjesta	Autentičnost		Očuvanje tradicije, običaja i kulture	
	C1		C2	
	n	%	n	%
Turizam ima...				
izrazito negativan utjecaj	60	20,0	44	14,8
negativan utjecaj	65	21,7	71	23,8
niti negativan, niti pozitivan utjecaj	68	22,7	76	25,5
pozitivan utjecaj	88	29,3	86	28,9
izrazito pozitivan utjecaj	19	6,3	21	7,0
Ukupno	300	100,0	298	100,0

Pozitivan utjecaj

Utjecaj turizma na identitet mjesta – autentičnost (C1)

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{88 + 19}{300} \times 100\% = 35,67\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta – očuvanje tradicije, običaja i kulture (C2)

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{86 + 21}{298} \times 100\% = 35,91\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{35,67\% + 35,91\%}{2} = 35,79\%$$

Negativan utjecaj

Utjecaj turizma na identitet mjesta – autentičnost (C1)

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{60 + 65}{300} \times 100\% = 41,67\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta – očuvanje tradicije, običaja i kulture (C2)

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{44 + 71}{298} \times 100\% = 38,59\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{41,67\% + 38,59\%}{2} = 40,13\%$$

Ispitanici bez prihoda od turizma

Podatci za izračun

Utjecaj turizma na identitet mjesta	Autentičnost		Očuvanje tradicije, običaja i kulture	
	C1		C2	
	n	%	n	%
Turizam ima...				
izrazito negativan utjecaj	116	29,9	106	27,5
negativan utjecaj	160	41,2	127	32,9
niti negativan, niti pozitivan utjecaj	74	19,1	102	26,4
pozitivan utjecaj	36	9,3	49	12,7
izrazito pozitivan utjecaj	2	,5	2	,5
Ukupno	388	100,0	386	100,0

Pozitivan utjecaj

Utjecaj turizma na identitet mjesta – autentičnost (C1)

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{36 + 2}{388} \times 100\% = 9,79\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta – očuvanje tradicije, običaja i kulture (C2)

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{49 + 2}{386} \times 100\% = 13,21\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{13,21\% + 9,79\%}{2} = 11,50\%$$

Negativan utjecaj

Utjecaj turizma na identitet mjesta – autentičnost (C1)

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{116 + 160}{388} \times 100\% = 71,13\%$$

Utjecaj turizma na zadovoljstvo životom u mjestu – očuvanje tradicije, običaja i kulture (C2)

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{106 + 127}{386} \times 100\% = 60,36\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{71,13\% + 60,36\%}{2} = 65,75\%$$

Usporedba pokazatelja

Utjecaj turizma na identitet mjesta - pozitivan utjecaj -	Ukupno	22,09%
	Prihod od turizma	35,79%
	Bez prihoda od turizma	11,50%
Utjecaj turizma na identitet mjesta - negativan utjecaj -	Ukupno	54,58%
	Prihod od turizma	40,13%
	Bez prihoda od turizma	65,75%

Izračun po zonama (pozitivan utjecaj) – Ukupan skup ispitanika

Koliko ste sveukupno zadovoljni životom u mjestu	Zona 1		Zona 2		Zona 3		Zona 4		Zona 5		Zona 6	
	C1	C2	C1	C2	C1	C2	C1	C2	C1	C2	C1	C2
U potpunosti nezadovoljan/na	14	10	141	124	14	9	1	1	2	3	0	0
Nezadovoljan/na	12	14	178	152	23	19	1	1	8	7	1	1
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	7	9	104	125	15	25	5	6	9	10	0	1
Zadovoljan/na	9	9	82	99	16	16	5	3	10	8	1	0
U potpunosti zadovoljan/na	0	0	15	16	5	4	0	1	1	2	0	0
Ukupno	42	42	520	516	73	73	12	12	30	30	2	2
% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta	21,43%		20,47%		28,08%		37,50%		35,00%		25,00%	
% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta	59,52%		57,42%		44,52%		16,67%		33,33%		50,00%	

Zona 1 Otoci zadarskog arhipelaga, Zona 2 Grad Zadar, Zona 3 Obalni dio, Zona 4 Ravni kotari, Zona 5 Podvelebitski dio, Zona 6 Gračac (Lički dio)

3.2.3 Udio stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma

Specifični pokazatelji održivosti proširuju analizu obveznih pokazatelja i omogućuju dublji uvid u načine na koje stanovnici doživljavaju turistički razvoj. Za razliku od obveznih pokazatelja, koji mjere osnovne aspekte zadovoljstva turizmom i percepciju pritiska na prostor i resurse, specifični su usmjereni na šire društvene učinke turizma. Obuhvaćaju percepciju utjecaja turizma na kvalitetu života, na očuvanje identiteta mjesta te na razinu stresa povezanog s turističkom aktivnošću. Udio stanovnika pod stresom od turizma računa se **samo za one ispitanike koji su u posljednjih mjesec dana boravili u mjestu u kojem žive**, u ovom istraživanju takvih je bilo 682 (98,6%), a oni su procjenjivali deset tvrdnji o učestalosti stresa od turizma.

Varijabla **D2. Učestalost emotivnih reakcija povezanih s turizmom (od D2_1 do d2_10)**

- Rekodirane su varijable D2 4, 5, 7 i 8 (prema dokumentu Smjernice za provođenje istraživanja lokalnog stanovništva).
- Potom je kreirana nova varijabla **PSS** koja je nastala kao zbroj vrijednosti varijabla od D2_1 do D2_10.
- Varijabla predstavlja ukupni rezultat na skali percipiranog stresa (Perceived Stress Scale, PSS)

Ukupni rezultat na skali percipiranog stresa (Perceived Stress Scale, PSS)

Ispitanici	n	Minimum	Maksimum	Aritmetička sredina	Standardna devijacija
Ukupno	656	2	40	21,84	7,40
Ostvaruju prihod od turizma	286	2	40	19,50	7,35
Bez prihoda od turizma	370	3	40	23,65	6,92

Nakon izgrađene nove varijable kreirana je ona koja je ispitanike podijelila u tri skupine s obzirom na intenzitet stresa od turizma:

Niska razina stresa

Srednja razina stresa

Visoka razina stresa

PSS rezultat od 0 do 13

PSS rezultat od 14 do 26

PSS rezultat od 27 do 40

Podatci za izračun

Razina stresa	Ukupan skup ispitanika		Ostvaruju prihod od turizma		Bez prihoda od turizma	
	n	%	n	%	n	%
Visoka	155	23,6	45	15,7	110	29,7
Umjerena	413	63,0	180	62,9	233	63,0
Niska	88	13,4	61	21,3	27	7,3
Ukupno	656	100,0	286	100,0	370	100,0

Formula za izračun

Formula za izračun % stanovnika pod visokim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod visokim stresom} = \frac{\text{broj ispitanika s PSS rezultatom između 27 i 40}}{\text{ukupan broj ispitanika koji su na pitanje D1 odgovorili a)}} \times 100\%$$

Formula za izračun % stanovnika pod umjerenim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod umjerenim stresom} = \frac{\text{broj ispitanika s PSS rezultatom između 14 i 26}}{\text{ukupan broj ispitanika koji su na pitanje D1 odgovorili a)}} \times 100\%$$

Formula za izračun % stanovnika pod niskim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod niskim stresom} = \frac{\text{broj ispitanika s PSS rezultatom između 0 i 13}}{\text{ukupan broj ispitanika koji su na pitanje D1 odgovorili a)}} \times 100\%$$

Formula za izračun % stanovnika pod visokim ili umjerenim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod visokim ili umjerenim stresom} = \% \text{ stanovnika pod visokim stresom} + \% \text{ stanovnika pod umjerenim stresom}$$

Ukupan skup ispitanika

Stanovnici pod	% ukupan skup	% ostvaruju prihod od turizma	% bez prihoda od turizma
Visokim stresom	23,63%	15,73%	29,73%
Umjerenim stresom	62,96%	62,94%	62,97%
Niskim stresom	13,41%	21,33%	7,30%
<i>% stanovnika pod visokim ili umjerenim stresom</i>	23,63% + 62,96% = 86,59%	15,73% + 62,94% = 78,67%	29,73% + 62,97% = 92,70%

Usporedba pokazatelja

Stanovnici pod visokim ili umjerenim stresom	Ukupno	86,59%
	Prihod od turizma	78,67%
	Bez prihoda od turizma	92,70%

Izračun po zonama – Ukupan skup ispitanika

Stanovnici pod	Zona 1	Zona 2	Zona 3	Zona 4	Zona 5	Zona 6
Visokim stresom	4	61	13	5	4	0
Umjerenim stresom	25	316	42	5	17	2
Niskim stresom	12	121	14	1	5	0
Ukupno	41	498	69	11	26	2
<i>% stanovnika pod visokim ili umjerenim stresom</i>	70,73%	75,70%	79,71%	90,91%	80,77%	100,00%

Zona 1 Otoci zadarskog arhipelaga, Zona 2 Grad Zadar, Zona 3 Obalni dio, Zona 4 Ravni kotari, Zona 5 Podvelebitski dio, Zona 6 Gračac (Lički dio)

3.3 Dodatni pokazatelji održivosti i razvoja destinacije

Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika

Potrebna varijabla: PH1. Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Vašem mjestu – na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično.

Utjecaj turizma na svakodnevni život u destinaciji (na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično)	n	%	% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života
Smanjuje kvalitetu života	397	57,4	$= \frac{196 + 77}{692} \times 100\%$ $= 39,45\%$
Pomaže u održanju kvalitete života	196	28,3	
Pomaže u unapređenju kvalitete života	77	11,1	
Nema nikakav učinak	22	3,2	
Ukupno	692	100,0	

Utjecaj turizma na izgled destinacije

Potrebna varijabla: PH2. Kako turistički razvoj utječe na izgled mjesta.

Utjecaj turizma na izgled destinacije	n	%	% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije
Puno ružnije	185	26,7	$= \frac{106 + 19}{392} \times 100\%$ $= 18,06\%$
Ružnije	241	34,8	
Niti ružnije, niti ljepše	141	20,4	
Ljepše	106	15,3	
Puno ljepše	19	2,7	
Ukupno	692	100,0	

Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora

Potrebna varijabla: PH3. Što mislite o načinu korištenja javnog prostora u Vašem mjestu, je li turizam javni prostor učinio manje ili više prikladnim za Vaše potrebe?

Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora i prikladnost korištenja za potrebe stanovnika	n	%	% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora
Puno manje	253	36,6	$= \frac{56 + 10}{691} \times 100\% = 9,55\%$
Manje	233	33,7	
Niti manje, niti više	139	20,1	
Više	56	8,1	
Puno više	10	1,4	
Ukupno	691	100,0	

Utjecaj turizma na iritaciju razinom buke u vrijeme turističke sezone

Potrebna varijabla: PH4. Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li buka veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?

Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone	n	%	% stanovnika uznemirenih bukom
Veliki problem	312	45,7	$= \frac{312}{683} \times 100\% = 45,68\%$
Mali problem	216	31,6	
Nije problem	155	22,7	
Ukupno	683	100,0	

Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji

Potrebna varijabla: PH5. Što mislite o pretvaranju stanova i kuća u turističke apartmane i kuće za odmor.

Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na život u destinaciji	n	%	% stanovnika s negativnom percepcijom apartmanizacije
Puno lošiji	314	45,4	$= \frac{314 + 205}{691} \times 100\% = 75,11\%$
Lošiji	205	29,7	
Niti lošiji, niti bolji	101	14,6	
Bolji	50	7,2	
Puno bolji	21	3,0	
Ukupno	691	100,0	

Utjecaj turizma na iritaciju neprimjereno odloženog otpada tijekom turističke sezone

Potrebna varijabla: PH6. Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li neprimjereno odlaganje otpada veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?

Iritacija neprimjereno odloženog otpada tijekom turističke sezone	n	%	% stanovnika uznemirenih neprimjereno odloženim otpadom
Veliki problem	542	79,4	$= \frac{542}{683} \times 100\% = 79,36\%$
Mali problem	106	15,5	
Nije problem	35	5,1	
Ukupno	683	100,0	

Utjecaj turizma na iritaciju gužvom u prometu tijekom turističke sezone

Potrebna varijabla: PH7. Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva u prometu veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?

Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone	n	%	% stanovnika uznemirenih gužvom u prometu
Veliki problem	575	83,6	$= \frac{575}{688} \times 100\% = 83,58\%$
Mali problem	89	12,9	
Nije problem	24	3,5	
Ukupno	688	100,0	

Utjecaj turizma na iritaciju gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

Potrebna varijabla: PH8. Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva na ulicama/javnim površinama veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?

Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama	n	%	% stanovnika uznemirenih gužvom na ulicama javnim površinama
Veliki problem	413	60,6	$= \frac{413}{682} \times 100\% = 60,56\%$
Mali problem	178	26,1	
Nije problem	91	13,3	
Ukupno	682	100,0	

Percepcija utjecaja turizma na rast troškova života

Potrebne varijable: P. Kako turizam utječe na: 1 cijene proizvoda u trgovinama, 2 cijene stambenog prostora, 3 cijene u ugostiteljstvu

Povećanje cijena zbog turizma	Trgovine	Stambeni prostor	Ugostiteljstvo
1 turizam ih znatno smanjuje	8	3	5
2	1	3	1
3	10	27	13
4	159	128	152
5 turizam ih znatno povećava	510	526	514
Ukupno	688	687	685
<i>% stanovnika koji smatraju da turizam znatno povećava cijene</i>	97,24%	95,20%	97,23%

Ovisnost stanovnika grada/mjesta o prihodima od turizma kao udio stanovnika za koje je turizam glavni i dodatni izvor prihoda u ukupnom broju stanovnik

Potrebna varijabla: P11. Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je kakav izvor prihoda.

Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je	n	%
Glavni izvor prihoda	63	9,1
Dodatni izvor prihoda	237	34,2
Nemate nikakav prihod od turizma	392	56,6
Ukupno	692	100,0

Osobna ovisnost o prihodima od turizma

$Udio stanovnika kojima je turizam izvor prihoda = 9,10\% + 34,25\% = 43,35\%$

Dodatni pokazatelji zadovoljstva turističkom ponudom destinacije

Potrebne varijable: Zadovoljstvo ponudom P13.1 koju gostima pružaju destinacije u Zadarskoj županiji, P13.2 kulturnih sadržaja, 13.3 Gastronomije, 13.4 Outdoor aktivnosti, 13.5 Događaja i manifestacija, 13.6 Ruralnog turizma 13. 7 Nautičkog turizma (gdje je 1 – u potpunosti nezadovoljan/na, 5 – u potpunosti zadovoljan/na)

Zadovoljstvo ponudom	Zadarska županija	Kulturni sadržaji	Gastronomija	Outdoor aktivnosti	Događaji i manifestacije	Ruralni turizam	Nautička ponuda
1	187	170	153	135	150	106	61
2	224	197	218	195	227	195	109
3	201	204	190	220	196	251	214
4	65	88	95	103	90	104	206
5	15	31	32	35	25	32	99
Ukupno	692	690	688	688	688	688	689
% zadovoljnih stanovnika s turističkom ponudom destinacije	11,56%	17,25%	18,46%	20,06%	16,72%	19,77%	44,27%

Motiviranost za rad u turizmu

Koliko ste osobno motivirani za rad u turizmu?	Ukupni %
Uopće nisam motiviran/a	227
Slabo sam motiviran/a	139
Djelomično sam motiviran/a	155
Prilično sam motiviran/a	109
Vrlo sam motiviran/a	62
Ukupno	692
Udio motiviranih za rad u turizmu	52,89%
Udio nisko motiviranih za rad u turizmu	24,71%

Žrtvovanje radi turizma

Koliki dio svog identiteta, običaja i načina života biste bili spremni prilagoditi ili žrtvovati radi razvoja turizma i turističke zarade?

Žrtvovanje radi turizma	Ukupan skup	Spremnost na žrtvovanje
Iznimno malo	205	Niska 61,71%
Malo	222	
Niti puno, niti malo	167	
Puno	80	Visoka 14,16%
Iznimno puno	18	
Ukupno	692	

Postotak ukupnog dohotka iz turizma

Koliki postotak ukupnog dohotka vašeg kućanstva dolazi izravno ili neizravno iz turizma?

Postotak ukupnog dohotka iz turizma	Ukupan skup %	Udio
0 %	326	Bez prihoda iz turizma 47,11%
Do 10 %	98	Umjereni prihodi iz turizma 37,14%
11 – 25 %	84	
26 – 50 %	75	
51 – 75 %	35	Većinski prihodi iz turizma 10,26%
76 – 100 %	36	
Ne znam/ne želim odgovoriti	38	
Ukupno	692	

Zadovoljstvo razvojem komunalne infrastrukture

Zadovoljstvo razvojem komunalne infrastrukture u Zadarskoj županiji (vodoopskrba, odvodnja, prometnice, javna rasvjeta itd.)?

Zadovoljstvo razvojem komunalne infrastrukture	Ukupan skup %	Udio
Izrazito negativno	196	Nezadovoljni 56,40%
Negativno	192	
Nema utjecaja	162	
Pozitivno	119	Zadovoljni 20,06%
Izrazito pozitivno	19	
Ukupno	688	

Kako turizam utječe na stanje prirode i okoliša u Zadarskoj županiji

Stanje prirode i okoliša	Ukupan skup	%
Izrazito negativno	225	32,94
Negativno	303	44,36
Nema utjecaja	97	14,20
Pozitivno	50	7,32
Izrazito pozitivno	8	1,17
Ukupno	683	100,00

Građevinski potencijal

Koliko, prema vašem mišljenju, još ima građevinskog potencijala za nove, rekonstruirane ili dograđene turističke objekte u Zadarskoj županiji?

Građevinski potencijal	Ukupan skup %	Potencijal
Nikakav	243	Nizak 62,56%
Mali	178	
Umjeren	136	Visok 17,24%
Velik	78	
Iznimno velik	38	
Ukupno	673	

4 ZAKLJUČAK

Istraživanje je provedeno u skladu sa Smjernicama MINTS-a (2025) na uzorku od 692 stanovnika Zadarske županije. Uzorak je uravnotežen prema spolu i u granicama prihvatljivih odstupanja u odnosu na Popis 2021., što omogućuje pouzdano tumačenje rezultata bez dodatnog utežavanja. Većina ispitanika ima stalno prebivalište u županiji, a struktura uzorka ukazuje na visok udio radno aktivne i visokoobrazovane populacije.

Ključni nalazi pokazuju relativno nisku razinu zadovoljstva razvojem turizma u ukupnom uzorku (9,99%). Zadovoljstvo je osjetno veće među stanovnicima koji ostvaruju prihode od turizma (16,67%) nego među onima bez prihoda od turizma (4,86%), što potvrđuje da ekonomska uključenost snažno oblikuje stavove prema turizmu. Sličan obrazac vidljiv je i u procjeni utjecaja turizma na kvalitetu života: pozitivnu percepciju iskazuje 38,78% svih ispitanika, pri čemu je udio znatno viši među onima s prihodima od turizma (58,05%) nego među onima bez prihoda od turizma (23,97%). Opće zadovoljstvo životom u mjestu iznosi 32,56% i također je više u skupini s prihodima od turizma (43,48%) nego bez prihoda od turizma (24,23%).

U pogledu identiteta mjesta prevladavaju negativne percepcije gdje 54,58% ispitanika smatra da turizam negativno utječe na autentičnost i očuvanje tradicije, a samo 22,09% procjenjuje utjecaj pozitivnim. Pozitivne ocjene identiteta češće se javljaju u skupini s prihodima od turizma (35,79%) nego bez prihoda od turizma (11,50%). Konačno, udio stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma je vrlo visok (86,59%), s izraženim razlikama između skupina budući da 78,67% među onima s prihodima od turizma naspram 92,70% među onima bez prihoda od turizma.

U cjelini, rezultati ukazuju na jasnu distribucijsku dimenziju koristi i opterećenja: što su kućanstva više ekonomski uključena, to su stavovi povoljniji, dok stanovnici koji ne ostvaruju prihode od turizma iskazuju veće nezadovoljstvo, jače negativne percepcije identiteta i višu razinu stresa. To je signal za ciljane mjere koje istodobno šire društvene koristi turizma i smanjuju percepciju pritisaka. Preporučuje se šire uključivanje lokalnog stanovništva u koristi od turizma kroz diverzifikaciju prilika za prihod te ciljane poticaje za lokalne poduzetnike i radnu snagu. Preporuka je jačati identitetske i kulturne komponente ponude programima očuvanja autentičnosti, interpretacijom baštine i uključivanjem zajednice u sukreiranje događanja.

Ovakav pristup može podići ukupnu prihvaćenost turizma, uravnotežiti koristi i opterećenja te dugoročno ojačati društvenu održivost turističkog razvoja u Zadarskoj županiji. Dobiveni nalazi predstavljaju važan doprinos izradi *Plana upravljanja turizmom Zadarske županije*, osobito u dijelu koji se odnosi na društvenu održivost i participaciju zajednice. Istraživanje omogućuje uvid u stvarne percepcije i potrebe stanovnika te pruža

temelje za definiranje mjera kojima se jača uključivanje lokalnog stanovništva u koristi od turizma, smanjuju društveni pritisci te povećava razina zadovoljstva životom u destinaciji. Time se osigurava da razvoj turizma Zadarske županije bude usklađen s interesima lokalne zajednice i načelima odgovornog upravljanja destinacijom.

4.1 Sažetak pokazatelja

Zadovoljstvo razvojem turizma	Ukupno	9,99%
	Prihod od turizma	16,67%
	Bez prihoda od turizma	4,86%
Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva	Ukupno	38,78%
	Prihod od turizma	58,05%
	Bez prihoda od turizma	23,97%
Utjecaj turizma na zadovoljstvo životom u mjestu	Ukupno	32,56%
	Prihod od turizma	43,48%
	Bez prihoda od turizma	24,23%
Utjecaj turizma na identitet mjesta - pozitivan utjecaj -	Ukupno	22,09%
	Prihod od turizma	35,79%
	Bez prihoda od turizma	11,50%
Utjecaj turizma na identitet mjesta - negativan utjecaj -	Ukupno	54,58%
	Prihod od turizma	40,13%
	Bez prihoda od turizma	65,75%
Stanovnici pod visokim ili umjerenim stresom	Ukupno	86,59%
	Prihod od turizma	78,67%
	Bez prihoda od turizma	92,70%

PRILOG – UPITNIK

Istraživanje zadovoljstva stanovnika Zadarske županije turizmom u županiji

Poštovani,

u tijeku je nacionalno prikupljanje podataka o [zadovoljstvu lokalnog stanovništva sa stanjem turizma u Zadarskoj županiji](#) te provodimo prikupljanje Vaših stajališta o turizmu našeg mjesta. Ljubazno Vas molimo da izdvojite 5 minuta za anonimni upitnik te iskreno odgovorite na postavljena pitanja. Vaši zbirni odgovori bit će uključeni u Plan upravljanja našom destinacijom te se dostavljaju Ministarstvu turizma i sporta.

Vaša Turistička zajednica Zadarske županije

1) [Imate li stalno prebivalište u Zadarskoj županiji?](#)

da

ne

2) [Mjesto u Zadarskoj županiji](#)

grad Benkovac

grad Biograd na Moru

grad Nin

grad Obrovac

grad Pag

grad Zadar

općina Bibinje

općina Galovac

općina Gračac

općina Jasenice

općina Kali

općina Kukljica

općina Kolan

općina Lišane Ostrovičke

općina Novigrad

općina Pakoštane

općina Pašman

općina Posedarje

općina Poveljana

općina Polača

općina Poličnik

općina Preko

općina Privlaka

općina Ražanac

općina Sali

općina Stankovci

općina Starigrad

općina Sukošan

općina Sv. Filip i Jakov

općina Škabrnja

- općina Tkon
- općina Vir
- općina Vrši
- općina Zemunik Donji

3) **Koliko ste dugo stanovnik Zadarske županije?**

- manje od 1 godine
- od 1 do 5 godina
- od 6 do 10 godina
- više od 10 godina

4) **Spol:**

- muškarac
- žena
- ne želim se izjasniti

5) **Dob u godinama:**

- manje od 18
- 18 do 25
- 26 do 35
- 36 do 45
- 46 do 55
- 56 do 65
- 66 do 75
- 76 i više

6) **Obrazovanje:**

- srednja škola ili niže
- viša škola
- fakultet i viši stupnjevi
- bez odgovora/ne želim odgovoriti

7) **Mjesečna primanja Vašeg kućanstva su:**

- do 500 €
- 501 – 1.000 €
- 1.001 – 1.500 €
- 1.501 – 2.000 €
- 2.001 – 3.000 €
- 3.001 – 4.000 €
- 4.001 – 5.000 €
- 5.001 € i više
- ne znam/ne želim odgovoriti

8) Dodijelite izjavi ocjenu od 1 do 5:

Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u Zadarskoj županiji?

1 - u potpunosti nezadovoljan/n a	2 - nezadovoljan/n a	3 - niti nezadovoljan/n a, niti zadovoljan/na	4 - zadovoljan/n a	5 - u potpunosti zadovoljan/n a
--	----------------------------	--	--------------------------	--

9) Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je:

- glavni izvor prihoda
- dodatni izvor prihoda
- nemate nikakav prihod od turizma

10) Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Zadarskoj županiji – na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično.

Uzimajući u obzir i dobre i loše strane turizma, smatrate li da turizam u Zadarskoj županiji:

- smanjuje kvalitetu života
- pomaže u održanju kvalitete života
- pomaže u unapređenju kvalitete života
- nema nikakav učinak

11) Dodijelite izjavi ocjenu od 1 do 5:

	1 - puno ružnije	2 - ružnije	3 - niti ružnije, niti ljepše	4 - ljepše	5 - puno ljepše
Kako turistički razvoj utječe na izgled Zadarske županije – postaje li ono uslijed turističkog razvoja ružnije ili ljepše?					

12) Dodijelite izjavi ocjenu od 1 do 5:

	1 - puno manje	2 - manje	3 - niti manje, niti više	4 - više	5 - puno više
Što mislite o načinu korištenja javnog prostora u Zadarskoj županiji, je li turizam javni prostor (gradske ulice i trgovi, zelene površine) učinio manje ili više prikladnim za Vaše potrebe?					

13) Dodijelite izjavi ocjenu od 1 do 5:

	1 - puno lošiji	2 - lošiji	3 - niti lošiji, niti bolji	4 - bolji	5 - puno bolji
Što mislite o pretvaranju stanova i kuća u turističke apartmane i kuće za odmor,					

postaje li život u Zadarskoj županiji zbog toga lošiji ili bolji?					
---	--	--	--	--	--

14) Kada pomislite na život u Zadarskoj županiji tijekom turističke sezone, [predstavlja li:](#)

	veliki problem	mali problem	nije problem
buka			
neprikladno odlaganje otpada			
gužva u prometu			
gužva na ulicama/javnim površinama			

15) Razmislite [kako sve turizam utječe na svakodnevni život Zadarskoj županiji](#) – na lokalno gospodarstvo, okoliš, dostupnost javnih sadržaja, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično. [Uzimajući u obzir i dobre i loše strane turizma, smatrate li da turizam u Zadarskoj županiji:](#)

- smanjuje kvalitetu života
- pomaže u održanju kvalitete života
- pomaže u unapređenju kvalitete života
- nema nikakav učinak

16) [Dodijelite izjavi ocjenu od 1 do 5:](#)

Općenito govoreći, koliko ste trenutno zadovoljni sa životom u Zadarskoj županiji.

1 - u potpunosti nezadovoljan/na	2 - nezadovoljan/na	3 - niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	4 - zadovoljan/na	5 - u potpunosti zadovoljan/na

17) Dodijelite izjavi ocjenu od 1 do 5.

[Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na:](#)

	1 - turizam ima izrazito negativan utjecaj	2 - turizam ima negativan utjecaj	3 - turizam ima niti negativan, niti pozitivan utjecaj	4 - turizam ima pozitivan utjecaj	5 - turizam ima izrazito pozitivan utjecaj
duh Vašeg mjesta, na njegovu autentičnost					
očuvanje tradicije, običaja i kulture Vašeg mjesta					

Logic: Show/hide trigger exists.

18) [Jeste li posljednjih mjesec dana većinom boravili u mjestu u kojem živite?](#)

- da
- ne

19) Koliko ste osobno motivirani za rad u turizmu?

- uopće nisam motiviran/a
- slabo sam motiviran/a
- djelomično sam motiviran/a
- prilično sam motiviran/a
- vrlo sam motiviran/a

20) Koliki dio svog identiteta, običaja i načina života biste bili spremni prilagoditi ili žrtvovati radi razvoja turizma i turističke zarade?

- iznimno malo
- malo
- niti puno, niti malo
- puno
- iznimno puno

21) Koliko ste zadovoljni ukupnom turističkom:

gdje je 1 - u potpunosti nisam zadovoljan/na, a 5 - u potpunosti sam zadovoljan/na

	1	2	3	4	5
ponudom koju gostima pruža Zadarska županija					
potražnjom za boravkom u Zadarskoj županiji					

22) Kako biste ocijenili zadovoljstvo turističkom ponudom u Zadarskoj županiji u sljedećim kategorijama:

gdje je 1 - u potpunosti nisam zadovoljan/na, a 5 - u potpunosti sam zadovoljan/na

	1	2	3	4	5
Kulturna ponuda					
Gastronomija					
Outdoor aktivnosti					
Događaji i manifestacije					
Ponuda ruralnog turizma					
Nautička ponuda					

23) Koliki postotak ukupnog dohotka vašeg kućanstva dolazi izravno ili neizravno iz turizma?

- 0 %
- do 10 %
- 11 – 25 %
- 26 – 50 %
- 51 – 75 %
- 76 – 100 %
- ne znam/ne želim odgovoriti

24) Kako turizam utječe na:

	1 – turizam ih znatno smanjuje	2 – turizam ih smanjuje	3 – turizam nema utjecaj	4 – turizam ih povećava	5 – turizam ih znatno povećava
cijene proizvoda u trgovinama u Zadarskoj županiji					
cijene stambenog prostora u Zadarskoj županiji					
cijene u ugostiteljstvu u Zadarskoj županiji					

25) Kako turizam utječe na:

	1 – izrazito negativno	2 – negativno	3 – nema utjecaja	4 – pozitivno	5 – izrazito pozitivno
razvoj komunalne infrastrukture u Zadarskoj županiji (vodoopskrba, odvodnja, prometnice, javna rasvjeta itd.)?					
stanje prirode i okoliša u Zadarskoj županiji					

26) Koliko, prema vašem mišljenju, još ima građevinskog potencijala za nove, rekonstruirane ili dograđene turističke objekte u Zadarskoj županiji?

- nikakav
- mali
- umjeren
- velik
- iznimno velik

Logic: Hidden unless: #18 Question "Jeste li posljednjih mjesec dana većinom boravili u mjestu u kojem živite? " is one of the following answers ("da")

27) I posljednji set pitanja. Molimo Vas da navedete koliko često ste se u posljednjih mjesec dana osjećali ili razmišljali na određeni način zbog turizma u Zadarskoj županiji. Ne pokušavajte brojati koliko ste se puta osjećali na određeni način, već odaberite odgovor koji se čini kao *razumna procjena*.

Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana:

	nikad	skoro nikad	ponekad	prilično često	vrlo često
osjećali uznemireno zbog neočekivanih događaja povezanih s turizmom?					
zbog turizma osjećali da nemate kontrolu nad važnim stvarima u svom životu?					
zbog turizma osjećali nervozno i pod stresom?					
bili sigurni u svoju sposobnost za rješavanje svakodnevnih poteškoća koje stvara turizam?					
imali dojam da se turizam u Zadarskoj županiji razvija onako kako vi želite?					
osjećali da se zbog turizma ne možete nositi sa svim obvezama?					
bili u mogućnosti kontrolirati stresne podražaje koji su posljedica turizma u Zadarskoj županiji?					
imali dojam da ste se dobro prilagodili pritiscima turizma?					
ljutili zbog događaja uzrokovanih turizmom, a koji su bili izvan Vaše kontrole?					
imali osjećaj da su se poteškoće u životu uzrokovane turizmom toliko nagomilale da ih ne možete nadvladati?					

Hvala Vam!

Zahvaljujemo na sudjelovanju i Vašim iskrenim odgovorima.
